

alimara

REVISTA DE TREBALL SOCIAL
NÚMERO 45 / SEGONA ÈPOCA / JUNY 2000

**Consell
de Mallorca**

alimara

Núm. 45

Segona època, Juny 2000

Edita: Consell Insular de Mallorca
Redacció: Departament de Serveis Socials
General Riera, 67
07010 Palma
Tel.: 971 76 07 62
Fax: 971 76 19 52

Portada: Bodegó Oli damunt tela. Jorge Azri

Maquetació
i impressió: Gràfiques Marín

Dipòsit Legal: PM - 128 - 1987

Els articles d'aquesta revista expressen únicament l'opinió dels seus autors.

* Imprès amb paper ecològic

ALGUNES IDEES PER ENTENDRE LA IMPLEMENTACIÓ, ÚS I FORMES D'UTILITZACIÓ DE LES PRESTACIONS MUNICIPALS

Rogelio Araujo Gil,
Director d'Àrea d'Acció Social.
Ajuntament de Palma

Les prestacions municipals, cal situar-les dins el conjunt de serveis i prestacions que l'Ajuntament de Palma oferta a tots els ciutadans i que tot plegat recull com a **CATÀLEG DE SERVEIS I PRESTACIONS D'ACCIÓ SOCIAL**. L'entendem com un instrument adaptable a les noves necessitats dels ciutadans i prioritats establertes dins el **Pla estratègic** vigent.

Cal valorar la seva publicació, com a instrument d'ús operatiu que sintetitza i ordena les prestacions i serveis, no solament aquells que van adreçats als clients directes o usuaris dels serveis socials sinó tota l'oferta que inclou productes oferts a col·laboradors, productes oferts a Entitats i Serveis i productes oferts a professionals. Així doncs, el **CATÀLEG DE SERVEIS I PRESTACIONS D'ACCIÓ SOCIAL**, es subdivideix en quatre "subcatàlegs":

Catàleg A. Productes oferts als ciutadans. És l'oferta més pròpia dels serveis socials i es localitza als Centres de Serveis Socials Municipals (CSSM). Aquest està subdividit en dues parts: **atenció professional – prestacions i serveis**.

Catàleg B. Productes oferts a col·laboradors. Aquest catàleg inclou les aportacions ciutadanes de col·laboració amb els diferents programes d'intervenció social.

Catàleg C. Productes oferts a Entitats i Serveis. S'hi inclouen els convenis i acords amb entitats i tot el que fa referència a la coproducció de serveis.

Catàleg D. Productes oferts a professionals. Inclou productes adreçats sobretot a professionals o estudiants. És l'oferta de dades, informacions, etc. fruit de l'anàlisi i reflexió dels professionals dels Serveis Socials.

En aquest article parlarem de les prestacions que van adreçades als ciutadans incloses en l'apartat prestacions i serveis del catàleg A¹.

Deixarem de banda aquelles prestacions que no tenen un component tangible i, per tant, ens restringirem a les prestacions econòmiques: ajudes econòmiques no periòdiques, beques de menjador i guarderia per a la infància en risc, beques d'inserció formativo-laboral, carnet gran i carnet verd. Inclourem algunes prestacions tècniques que s'oferten als ciutadans i que tenen un component de consum i tangibilitat: ajudes tècniques a domicili, menjar a domicili, teleassistència, excloent tota l'atenció professional que s'ofereix en el catàleg.

Tot i que les prestacions són productes que s'oferten en el catàleg, les entenem com a part del procés de treball, fonamentat en la relació d'ajuda que s'estableix entre el professional i l'usuari definida en el contracte d'inserció. Les prestacions són part de l'atenció social individual i familiar, integrades dins l'esquema de relació professional/usuari, i no són objecte de treball per elles mateixes.

Una mica d'història

Les prestacions econòmiques i tècniques les podem considerar com a productes de recent incorporació dins l'oferta que l'Ajuntament de Palma fa des de la seva xarxa d'atenció social primària. Una de les causes o raons per a la incorporació de les prestacions econòmiques dins l'oferta dels centres de serveis socials municipals, fou el canvi conceptual que es dona des de la direcció de Serveis Socials tot passat d'un model que se sustenta exclusivament amb la relació professional-client a una altra forma de treball que incorpora recursos tangibles com a part important de la relació d'ajut professional, una necessitat sentida per part dels professionals de l'atenció social primària. La demanda era que les prestacions econòmiques eren fonamentals per donar suport a les intervencions professionals.

Finalment, tot un seguit de circumstàncies conjunturals ens porten a un canvi de plantejament. Una d'elles fou la crisi de principis del 90 que afectà a tota Europa, provocant un increment de la taxa d'atur. Aquest fet afectà a una franja de la població amb un poder adquisitiu baix que perd el seu lloc de treball i passa a ser usuari dels Serveis Socials; les seves problemàtiques se centren, sobretot, en les dificultats econòmiques i amb la necessitat de formació ocupacional adaptada al mercat de treball.

Juntament amb les dificultats per trobar un nou lloc de treball, es dona un retall important a les prestacions per desocupació, la qual cosa incrementa la necessitat de cobertura econòmica. El procés es veu aguditzat, a les Illes, per la manca de claredat quant a les transferències competencials, creant un "buit" prestacional que afecta a tota la xarxa de serveis d'atenció primària municipal.

El catàleg prestacional

L'Ajuntament de Palma, dins el seu catàleg de prestacions, ofereix prestacions econòmiques pròpies i algunes provinents de partides transferides des del Consell Insular de Mallorca, tal com les beques de menjador i guarderia per a infància en risc i la gestió i tramitació de la Renda Mínima d'Inserció.

Les primeres prestacions que l'Ajuntament ofereix en el marc dels CSSM són les ajudes econòmiques. No cal dir que des d'aleshores ençà, la delimitació i definició del que actualment entenem per ajudes econòmiques no periòdiques ha canviat força. Ha passat de ser l'únic recurs prestacional a formar part d'una modalitat dins tot el ventall de prestacions municipals.

a. Les ajudes econòmiques no periòdiques

Les ajudes econòmiques no periòdiques tenen com a finalitat donar suport a situacions de greu dificultat com a part d'un procés d'intervenció i integració social².

Van adreçades al conjunt de la població i cobreixen situacions de dificultat molt diverses.

b. Les beques de menjador i guarderia per a infància en risc

Tenen com a finalitat prevenir situacions de desmembrament del nucli familiar i

donar suport a l'educació, facilitant processos d'inserció formativo-laborals als pares. Aquesta prestació va dirigida a les famílies que presentin dificultats tant econòmiques com de relació³.

c. Les beques d'inserció formativo-laborals

La seva finalitat és afavorir processos d'inserció formativo-laboral quan l'itinerari d'inserció inclogui la utilització de recursos formatius, d'aprenentatge d'habilitats socials o de col·laboració laboral i recerca activa de feina, garantint un suport econòmic per cobrir les necessitats bàsiques⁴.

Van adreçades, sobretot, al joves en edat laboral i als adults en dificultats per accedir als recursos normalitzats de recerca de treball.

d. Carnet Verd

Té com a finalitat facilitar als disminuïts i pensionistes menors de 60 anys i altres persones desfavorides l'ús del transport públic. Va dirigida a les persones menors de 60 anys amb ingressos inferiors al salari mínim interprofessional⁵.

e. Carnet Gran

Té com a finalitat oferir avantatges a persones de més de 60 anys i baix poder adquisitiu⁶.

Les prestacions municipals que tot seguit detallam, van adreçades a l'atenció de la població més gran i estan gestionades totes elles mitjançant el conveni amb Creu Roja.

f. Ajudes tècniques al domicili

És un servei de préstec de grues i llits ortopèdics, croses i cadires de rodes que té com a finalitat millorar la qualitat de vida de les persones afectades per limitacions d'autonomia física.

Poden accedir-hi les persones afectades que no tinguin accés a aquestes prestacions de manera reglada (IBAS, INSALUD)⁷.

g. Menjar a domicili

És un servei que té com a finalitat donar cobertura a les necessitats bàsiques de nutrició per tal de poder mantenir la persona gran al seu entorn habitual alhora que millora les seves condicions de vida quotidiana. Hi tenen accés els majors de 65 anys i els menors amb dificultats i malalties greus⁸.

h. Teleassistència

La finalitat d'aquest servei és donar suport a les persones que viuen soles al seu domicili, tenen dificultats per comunicar-se amb l'exterior en una situació d'urgència o necessitat. Hi poden accedir les persones majors de 60 anys i les menors en dificultats físiques.⁹

Dades de consum de prestacions durant el període 95-99

	1995	1996	1997	1998	1999
Menjar a domicili	100	127	170	170	237
Teleassistència	80	103	141	198	252
Carnet gran	3644	3097	3008	2593	5784
Carnet verd	2818	2688	3139	4135	3952
Ajuts econòmics	490	304	255	420	739
Beques d'inserció	-	-	-	96	115
Beques d'infància	360	346	289	301	399

1. Aquestes dades corresponen al nombre de peticions satisfetes.
2. Pel que fa referència al Carnet gran i Carnet verd, les xifres corresponents als períodes 95-98 no representen nombres totals sinó que són **noves incorporacions**, excepte les dades de 1999 que inclouen renovacions de carnet i noves incorporacions.
3. De les beques d'inscripció comptam amb dades a partir de l'any 1998. Abans (anys 1996 i 1997) estan incorporades dins la partida d'ajudes econòmiques.
4. Cal destacar la campanya "Cap nin sense llibre" que va estar vigent durant el període 95-97 i comptava amb un pressupost de 9.995.983 (1995), 10.000.000 (1996 i 1997) i el nombre de beneficiaris d'aquesta campanya fou de 1.391 (1995), 1.375 (1996) i 1.372 (1997).
5. Per tant, d'aquesta taula cal destacar l'evolució de les prestacions més consolidades: **menjar a domicili, teleassistència, ajudes econòmiques i beques d'infància.**

Pel que fa a l'evolució de les prestacions des de 1995 a 1999, cal assenyalar que **el menjar a domicili** durant aquest període s'ha incrementat en un 137%, i **la teleassistència** en un 215%.

Les **beques d'infància** s'han incrementat un 10,83%, tot i tenint en compte que en el període 96-97 hi ha un lleuger descens.

L'increment dels **ajuts econòmics** suposa un 69,16 %.

Una mirada cap al futur

Tal com explicàvem a la primera part d'aquest article, les prestacions són part del catàleg municipal i com a tal estan subjectes a modificacions amb la intenció d'adaptar-les a les noves necessitats que plantegen els ciutadans i que, permanentment, a través de la tasca quotidiana dels equips d'atenció social primària anam incorporant.

A més a més d'aquesta circumstància que ens compromet a una contínua evolució, s'ha de tenir present el marc competencial en el que ens trobam, que condiciona el contingut del catàleg. En aquest sentit, la possible transferència del servei d'ajuda a domicili, gestionat actualment per l'IBAS, pot alterar el contingut de les prestacions del nostre catàleg que s'hauria d'adaptar a aquesta nova situació.

D'acord amb les necessitats detectades l'any 1999 i de la seva projecció en el 2000, s'han incrementat per enguany algunes de les prestacions municipals com són:

* Ajudes econòmiques: s'ha incrementat la seva dotació econòmica en un 32% en relació al 99. L'estimació per al 2000 és que es registrin al voltant de 860 ajudes d'aquesta tipologia.

* Beques d'inscripció formativo-laboral: l'estimació per al 2000 és passar dels 115 beneficiaris d'aquesta prestació registrats el 1999, a 144; per això, s'ha incrementat el pressupost destinat a aquesta tipologia en un 32% en relació a l'any passat.

* Beques d'infància en risc: increment pressupostari del 30% en relació al 99. En el passat curs escolar 98/99 s'atengueren 392 infants i l'estimació de les prestacions d'aquesta tipologia pel 2000 és la d'atendre 611 beneficiaris.

* Menjar a domicili i teleassistència: adreçat a persones majors i discapacitats, registra en el 2000 un increment del 33% quant al nombre mínim de serveis contractats.

La línia de feina de l'Àrea d'Acció Social va dirigida a mantenir les prestacions de l'actual catàleg, sempre dins les possibilitats del nostre marc competencial, per tal d'evitar duplicitats amb altres institucions i/o administracions¹⁰.

NOTES

- 1 Catàleg A. Productes oferts als ciutadans.
- 2 Veure Catàleg A, suport econòmic, ajudes econòmiques no periòdiques.
- 3 Veure Catàleg A, suport econòmic, beques de menjador i guarderia per a infància en risc.
- 4 Veure Catàleg A, suport econòmic, beques d'inserció formativo-laboral.
- 5 Veure Catàleg A, suport econòmic, Carnet verd.
- 6 Veure Catàleg A, suport econòmic, Carnet gran.
- 7 Veure Catàleg A, suport a la unitat familiar, ajudes tècniques a domicili.
- 8 Veure Catàleg A, suport a la unitat familiar, menjar a domicili.
- 9 Veure Catàleg A, suport a la unitat familiar, teleassistència.
- 10 Documents de referència: Catàleg de Prestacions i Serveis d'Acció Social, Atenció individual-familiar des de Serveis Socials d'atenció primària. Ajuntament de Palma. Regidoria d'Acció Social.

Contribucions: Dades aportades per la Unitat de Gestió i la Unitat de Suport de la Regidoria d'Acció Social.
